

عنوان مقاله:

بررسی مفهوم قدرت در شعر عرفانی عصر صفوی

محل انتشار:

دوفصلنامه کهن نامه ادب پارسی، دوره 11، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

اعظم زنگنه - دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره)

حمید طاهری - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین

خلاصه مقاله:

به اعتقاد تحلیل‌گران گفتمان انتقادی، متون، منعکس‌کننده تاریخ، روابط و ساختارهای اجتماعی، ایدئولوژی و کارکرد قدرت هستند و از این رو می‌توانند زمینه‌ای مناسب در مطالعات تحلیل گفتمان و نقد زبان‌شناختی باشند. اشعار عرفانی عصر صفوی، از چنین منظری، دلالت‌های ضمنی مهمی دارند و بخشی از واقعیات آن عصر را آیینگی می‌کنند. بسامد بالای عناصر شیعی (نشانه‌ای از التقاط تشیع و تصوف)، حضور بالای نهاد در جملات (نشانه‌ای از بی‌پروایی شاعران در بیان ما فی‌الضمیرشان که خود معلول پیوند ایشان با مرکز قدرت است)، فراوانی جملات معلوم و بلند (نشانه‌ای از اطمینان گویندگان به گزاره‌های طرح شده) و... بخشی از این دلالت‌های ضمنی است. از سوی دیگر حواله دادن برخی کاستی‌ها به مردم عصر و زهاد و واعظان یا قضای ایزدی، نشان می‌دهد که این گویندگان یا هم‌چنان زیر سیطره نگاه غالب و سنت‌های ادبی و عرفانی هستند یا به اقتضای روابطی که با مرکز حکومت دارند نمی‌توانند انتقادات را مستقیماً به سران حکومت و بدنه اصلی آن متوجه بکنند.

کلمات کلیدی:

تحلیل انتقادی گفتمان، قدرت، شعر عرفانی، عصر صفوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1127403>

